

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Щодня по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева в Агенції Ляндесного
в пасажі і асмане.

Рукописи звертає лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в Наді-
сланім 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
15 кр. від стрічки.

Słowo Polskie

проти ювілейного внесення руских послів.

(+) В 286 ч. нашої часописи подали ми статтю про нагале внесення посла Вахнянина, поставлене на основі ухвали руского клану соймового, після котрого сойм має дати з краєвих фондів 100.000 зр. в чотирох річних ратах в цілі засновування по громадах ювілейних кас системи Райфайзена.

Сим способом постановили всі рускі послы соймові, яко заступники руского народу усьвятити предстоячий ювілейний рік 50-літнього володіння Є. В. Цісаря. Гадка внесла і льояльна, ціль хосенна і для всего селянства так руского, як і польского користна, а до того з фінансового боку домаганє так скромне з огляду на наші краєві фінанси, що здавало ся, ніхто не тільки не повинен би против сему виступати, але навпаки кожний щирий приятель народу, кожний патріотично а не самолюбно думачий, чоловік повинен безуслівно сему притакнути.

Рускі послы минушого року згодили ся на виходяче від заступників польської народности внесенє, котре мало метою з нагоди цісарского ювілею увільнити дорогий для польского народу історичний пам'ятник від війська значним видатком одного мільона. Здавало ся отже, що против їх внесення, котрим они яко заступники руского народу бажать також усьвятити ювілей пам'ятний і многоважний також для руского народу, не відозве ся ні один фалшивий голос.

Не так ждало ся, та так склало ся. Як раз демократичний орган (Słowo Polskie), котрий повинен би мати більше серця і доброї волі для підупавного селянина, виступив проти того, щоби й Русини сьміли з свого боку чим небудь в соймі зазначити цісарський ювілей.

Аргументи сего органу пусті і просто сьмішні. Słowo Polskie бачить в рускім внесеню ослабленє вторічної ухвали соймової і боїть ся, щоби кожда група соймових послів не схотіла піти за прикладом п. Вахнянина і не заскочила несподівано сойм з якимсь ювілейним внесенєм. На се мусимо сказати Słowu Polsk-ому, що вторічне внесенє вийшло від польских послів і відповідало інтенціям польского народу, а Русини підперли се внесенє і з огляду на ювілейну інтенцію і шануючи патріотичні чувства польского народу. Відоме виступленє п. Окуневського у вторічній соймі вразило Поляків до живого, але мимо того Słowo Polskie не здобуло ся на стілько такту, не з'уміло пошанувати ані самої гадки, ані патріотичних чувств Русинів і вирушило з своєю статєю, котра сама видає суд на її авторів та інспіраторів.

Та ще й се мусимо в інтересі правди сказати, що рускі послы вторік були безпосередно перед поставленєм самого внесення повідомлені, і не було часу, єго основно розважити, щоби виступати з відмінними або додатковими внесеннями. Рішили отже просто не виступати проти вне-

сеня а підперти єго, лишаючи собі повну свободу, з рускої сторони виступити з відповідним додатковим внесенєм на слідуєчій сесії, котра як раз розпочала ся перед ювілейним роком. Внесенє п. Вахнянина і товаришів є отже сим відмінним, додатковим внесенєм, яке Słowo Polskie сподівало ся почути вторік; тимто сей орган безосновно сердить ся і хибно думає, що Сойм в справі ювілею зробив вже раз своє, — зробив се, що предложили Поляки, а чому не противили ся Русини, а тепер нехай зробить се, чого домагають ся Русини, а Поляки не мають найменшої підстави сему супротивляти ся. Думаємо отже, що і бюджетова комісія і Сойм оцінять се внесенє зовсім предметово, без взгляду на опозицію Słowa Polsk-ого і єго редакторів.

Промова п. Барвіньского

на 3-ім засіданні кр. сойму д. 30. грудня 1897
для умотивованя внесеня о заснованє рускої гімназії ім. Франц-Йосифа в Тернополі.

Домаганя руских послів, щоби побільшити число руских гімназій в краю, не є нічим новим ані не оправданим. В р. 1896 вніс був п. Вахнянин в сій В. Палаті, щоби засновано руску гімназію в Станиславові. Внескодавець виходив з того зовсім справедливого погляду, що природний розвій народности і її зріст може бути забезпечений лише тим способом, коли вихованє молодіжи буде національне. Нині, коли матеріалізм і космополітизм силкує ся звести всі національності в якусь всеєвітну масу, показує ся потреба національного вихованя тим кончеїшшою, а найповажнішій педагогі ріжних народів заявляли ся також за вихованєм національним на основі матернього языка. Польска народність користує ся сим добродійством в Австрії вже від трох десятків літ — розширенє сеї засади на другу народність в краю ще не довершене і дожидає повного переведеня. В останніх літах осягнули Русини побіч одинокої до недавна рускої гімназії у Львові, також гімназію в Перемишлі, а в Коломиї є вже 6 руских класів гімназійальних і можна лише жалувати, що доси проволікає ся іменованє директора для сих класів руских.

Однак в тих трох гімназіях ледво третина рускої молодіжи, яка вчає до середних шкіл, має нагоду побирати науку в матернім язичі. Отсе причина, що рускі послы постановили поновити домаганє о заснованє четвертої рускої гімназії в краю по мисли внесеня п. Вахнянина з р. 1896 з тою лише зміною, що мов внесенє оказує місто Тернопіль яко відповідніше місце. Зміну сю предкладаємо задля того, щоби усунути сумніви, які мала шкільна комісія, чи заснованє рускої гімназії в Станиславові не ослабить фреквенції в руских класах в Коломиї, хоч дотеперішній досвід зроблений в руских гімназіях показує, що нема потреби сумнівати ся о фреквенції руских шкіл.

Сумніви, які мали давніше деякі панове в сій В. Палаті, чи для руских гімназій найде ся потрібне число учеників, упали супротив наглядних фактів, що існуючі три гімназії мають більше число учеників, як нормальний стан гімназії вимагає!

В моім внесеню предкладаю яко місце для заснованя нової рускої гімназії місто Тернопіль, осередок Поділя, позаяк північно-східна часть краю немає рускої школи середної, а до гімназії тернопільської, де нині є 15 клас, учає 166 Русинів, а число Русинів в сій гімназії росте з кожним роком. Вже само істнованє в гімназії 15-ти клас є неприродною проявою, шкідною для науки і розвою закладу, так що вже з педагогічно-дидактичних взглядів утворенє другої гімназії в Тернополі показує ся кончеїною. Число рускої молодіжи (166) показує ся в порівнаню з иньшими польскими гімназіями найбільшим і се оправдує вивні домаганє виказанє в моім внесеню.

Знаю дуже добре, що деякі панове з певним недовірем відносять ся до розширеня прав руского народу, до вдоволення єго потребам культурним і національним, виходячи з того хибного погляду, що се відбуває ся коштом прав польської народности. Однак хто предметово і глибше слідив за тими справами, хто бачив, як іменно певна кліка, що хоче собі присвоїти руске ім'я, ворожо агітувала і агітує против посилення руских дітей до руских гімназій, відмовляючи тим школам всякої вартости, для того, що скріплює ся національна сьвідомість руска і підриває ся ґрунт до об'єднательних, русофільских змагань, той зрозуміє, кому се на руку, щоби не було руских шкіл, той зрозуміє, що негативне становище не принесе хісна ані Русинам ані Полякам, ані краєви, ані державі, але комує третьому, що з того для себе унече печеню. Пора отже, щоби се недовіре, з яким ще деякі відносять ся до засновуваня і збільшеня числа руских шкіл уступило, а се вийде в користь обидвох народностей в краю, зміцнить наше становище на ширшій полі парламентарнім. Тим способом положить ся дальша підвалина до усуненя тих межинародних спорів в краю, до усуненя недовіря взаїмного, а зближеня і помиреня обидвох народів заселяючих сей край.

Минувшій сесії підперли ми ваше внесенє, Ви. Панове, щоби на заході в Кракові зазначити важним для Вашого народу пам'ятником 50-літнє панованє Нашого Найм. Монарха. Приложіть щиро руку до того, щоби і на другім кінці нашого краю, на сході був важний для руского народу пам'ятник того світлого для всіх нас цісарского ювілею, пам'ятник тривалий аєге регенніус, розсадник просвіти і науки для руского народу, руска гімназія ім. Франц-Йосифа.

Під взглядом формальним вношу, щоби се внесенє було відісланє до шкільної комісії.

Союз Австрії з Росією.

Від року Австрія зблизила ся до Росії Росія до Австрії, хоч Австрія звязана тридержавним союзом, а Росія з Францією. Дійсна ціль сего зближеня виявляє ся аж тепер. По гостині царя Николи II. в Відні і гостині нашого монарха в Петербурзі праса європейска догадувалася, що зближенє сих обох держав мало на цілі лише орієнтальну справу європейську; що іменно обом державам розходило ся лише о те, щоби в Туреччині і на Балканах удержати status quo. Здогад сей оправдав ся навіть в послідних часах спільною акцією Австрії і Росії в часі турецько-грецької війни. Війну ту зльокалізовано і не допущено до того, щоби прикру-

ситуацію Туреччини, заатакованої із сторони Греції, використали балканські держави, іменню Болгарія і Сербія. Обі ті держави наміряли в часі війни турецько-грецької розширити свої границі на Балканах, а відступили від своїх намірів лише з розказу Росії і Австрії.

Нині праса європейська дивить ся на зближене Росії до Австрії зовсім инакше. Європа зрозуміла, що Росії не лежала так дуже на душі орієнтальна справа європейська, а в більшій мірі орієнтальна справа азійська або, просто сказавши, китайська. Росія заангажувала ся на всході азійським. А щоби там мати зовсім свободну руку, зблизила ся до Австрії і враз з нею приспала розрухи на Балканах.

Якіж цілі має Росія в Китаю? Чи анексийні? Здає ся, що ні. Головна ціль її лежить в тім, щоби Китай зробити торжищем для правильного збування своєї фабричної продукції. Росія, яко переважно хліборобна держава, кинулась від кількох десятків літ з напруженням всіх сил на фабричний промисл, витворила в себе широку індустрію і потребує для збуту плодів фабричних широкого відпливу, широкого торжища. А таким торжищем може для неї стати лише сусідній Китай. В тій цілі підсунулась Росія під границі Китаю, загорнувши вже давніше так звану центральну Азію або Туркестан; в сій цілі побудувала она і залізницю вздовж Сибіру. Намір Росії двоякий. Раз: вивозити до Китаю свої плоди фабричні; друге: брати з Китаю дешево всякий сировець до своїх фабрик.

Доси лише Англія і Японія закидували Китай своїми виробами фабричними. Іменню Англія була завжди майстром до того, щоби у всіх частях світа здобувати собі торговлі для збування своїх виробів індустріальних. Онаж засипувала тими виробами всю Африку, південну Америку, Австралію, Індію передню і Китай. В південній Америці і в Африці зробила їй в найновіших часах малу конкуренцію Німеччина, в Азії подекуди Франція. Але се були дрібні акції, звернені проти торгівлі англійської. Теперішня акція в Китаю, зацілювана Росією дружно з Німеччиною, Францією а надійсь і з Італією, се акція на високу скалю і на великі розміри. Акція та має на цілі, видерти Англії монополі світової торгівлі.

Акцію сю зааранжувала Росія дуже зручно і обережно, бо не сама, а в сполуді з другими державами, іменню з сильною на мори Францією і рівнож сильною Німеччиною. Сама зняла она пристань Артура, на берегах корейсько-китайських, а дві її помічниці заняли другі звісні пристані. Сполученими силами бажає нині Росія повалити великана морського, Англію і поділитись з нею міліярдами зисків, які Англія доси потягала з своєї світової торгівлі.

Чи в спокою покінчить ся акція Росії — годі предсказати. Англія мабуть болючо відчуває ту операцію. Праса європейська натякує вже нині, що Англія оглядає ся для самооборони за союзниками і рада би позискати Японію і Сполучені держави п. Америки до контракції. Нині почислено вже сили воєнні всіх держав європейських на тихім океані. Пощо? Чи не закроє ся там на воєнну стрічу? Імовірно. А тимчасом буде Австрія берегти спокою на Балканах. Симчасом на Орієнті європейським має удержати ся status quo нашим впливом і нашими силами. Ось куди звернений союз Росії з Австрією, котрим ми може і одушевляємо ся.

Вісти політичні.

На засіданню сойму долінноавстрійського прийшло 30. грудня до борби межі останками лібералів, що засідають ще в тім соймі, а більшістю антисемітською. Борба виявилась раз при нагоді, коли пос. Гофер поставив нагледити, що сойм звизав правительство до відкликання розпоряджень язових для Чехії і Моравії, а відтак при ухваленню провізирії бюджетової. Внесене Гофера не хотів маршалок Гуденус веліти відчитати, позаяк внесене не виходить поза компетенцію сойму, а дотикає політики державної. Ліберали запротестували против такого поведення маршалка і спонукали в кінці бар. Гуденуса, що він допустив до відчитання сего внесена, котре відослано до комісії.

При ухваленню провізирії бюджетової забрав голос пос. Носке (член кількох асекураційних товариств акційних) і звернув ся з всею брутальністю проти більшости клерикально-антисемітської, іменню проти Люефера, котрого назвав «паяцом», що покинув свій заводський хліб, як і другі антисеміти, і живе з товстих доходів публичних і мандатів посольських. Слова Ноского викликали бурю на лавках антисемітських. Були хвилі, в котрих здавало ся, що прийде до дійсної бійки. Пос. Маєр кинув ся з кулаками на Ноского, але Филипович заступив єму дорогу. Носке промавляв дальше серед криків і висків. Він заатакував і Грегоріа і о. Шайхера. Маршалок був в великих клопотах, що робити. Коли буря трохи притихла, піддав бюджетову провізирію під голосованє і єї прийнято. — Люефер був 30. грудня на аудієнції у бар. Гавча.

Виділ краєвий сойму чеського виготовив бюджет на 1898 р. Дефіцит виносить 18 міліонів. В слід за тим будуть додатки краєві піднесені з 39 на 54 крайцарів, а проче (надзвичайні потреби) покриті позичкою чотириміліоновою. Соймови, що збере ся 10. січня, буде предложене внесене, в котрім край зрече ся на 5 літ права поборів додатків краєвих від особового податку державного.

Посли румунські ухвалили на своїх зборах, по промовах Лунула і Поповіція о теперішній ситуації, стояти в раді державній і на дальше при автономній програмі.

В Боєні (в полуд. Тироли) завязалось товариство політичне, зложене з лібералів і народовців, котрого задачію буде робити ліберальну пропаганду проти клерикалів (Діпавлього і Цалінгера).

«Lidove Noviny», орган Молодочехів моравських, зазивають послів сойму моравського, щоби они зараз по відкриттю сойму внесли всі свої постуляти національні, а до більшости німецької відносили ся з всею рішучістю.

«Wiener Zeitung» оголошує, як ми вже подали у вчорашнім виданню, розпоряджене цісарське, в котрім квота на спільні видатки держави лишає ся на 1898 р. для Австрії і Угорщини тою самою. Друге розпоряджене, оперте на §. 14 основних законів державних з 21. грудня 1867 р., постановляє, що до 31. грудня 1898 р. удержує ся в повній силі, хоч провізирічно, спосіб ужиття, спільних поборів митових і відносини до банку австро-угорського. В розпорядженню застережено, що наколи би в часі 1898 року в дорозі конституційній в обох половинах держави прийшло до відмінного управління згадаєних відносин митово-фінансових, то тоді трапить се розпоряджене свою обовязуючу силу. На днях треба сподівати ся подібного розпорядження для Угорщини і в імені Угорщини.

«N. fr. Presse», обговорюючи закритє 13. сесії ради державної, каже, що бар. Гавч через сей маневр усунув теперішню президію парламенту. Бар. Гавч думає також питанє язикове поладити в мирній дорозі. Намір сей однакже не удасть ся, поки теперішня більшість парламентарна не відступить від своїх аподиктичних, високих точок програмових. Проби примирення поза парламентом не будуть мати ніякого успіху. Маніфестації в Кракові, революта в Празі і ціла купа адрес до престолоа з соймів краєвих розярять ще більше суспільність австрійську. Бар. Гавч мусить зречи ся наміру, обходити ся з Німцями так, як давніше з сполученою лівцею і не повинен дурити себе, що правительство зможе оперти ся о польсько-чесько-клерикальну більшість. Він мусить відкликати ся до виборців. Німці бажать мира, але не такого, котрий би топтав їх найсвятіші народні постуляти. Як довго бар. Гавч не рішить ся ступити на ту дорогу, так довго ворота парламенту не відчинять ся.

«Vaterland» уважає теперішнє внутрішнє положенє Австрії дуже грізним. Держава плаває по не безпечнім вирі. Наколи здорово думаючи сторонництва не подадуть собі рук до спільної акції, то держава упаде в глибоку пропасть. Більшість парламентарна не виновата, що таке скоїлось. Увага всіх звернеца цині на Чехів. Всякий вижидає звідам санації. Розпорядження гр. Баденього були лише параваном, щоби почати борбу в парламенті. Дійсна причина лежала в тім, що в раді державній витворила ся

більшість без Німців-лібералів і що ся більшість поставила собі за задачу, зломити геґемонію німецьких лібералів. Згадавши про сполуку послів словінських ліберальних і клерикальних в одну цілість і зрозумівши хибно ту сполуку, неначе би Словінцям ходило о борбу Славян з Німцями, «Vaterland» каже, що така борба була би дуже небезпечною для держави. Всім сторонництвам повинно тепер розходити ся лише о борбу з лібералізмом.

Дневники льондонські принесли вість, що Англія думає заняти для себе пристань Гамільтон на Корей і громаду островну Шусан супроти Шангаю.

Франція стоїть перед новими виборами до парламенту. В яким дусі винадуть нові вибори, можна заключати з того, що всі сторонництва умірковані сполучили ся проти радикального.

Новинки.

— Від артистів руско-народного театру дістаємо отсе письмо до поміщення: Неправдою є будьто би члени дружини руско-народного театру, зістаючого під зарядом «Рускої Бесіди» у Львові порішили вислати яку нибудь депутацію до маршалка краєвого з просьбою о розслідуєні сумних відносин в управі театру «Рускою Бесідою». Повисшу заяву підписало 23 артистів руско-народного театру. Тішить нас та заява, та однак з жалем мусимо сказати, що артисти руско-народного театру не тільки, що порішили вислати депутацію, але таки вчора ходили до маршалка краєвого і мали вручити єму на письмі жалобу проти заряду «Рускої Бесіди». На жалобі тій бачили ми 15 підписів артистів, що не належать тепер у Львові до театральної дружини.

— Виділ товариства «Руска Бесіда» в Станіславові ухвалив на засіданню з д. 30. грудня устроїти Шевченківські вечерниці дня 11. марца 1898 в сали театру Монюшки і запросити до участі в устроєнні тих вечерниць Товариства: Руских жінок, Бояна, Руский клуб, Шкільну номію, Філію «Просвіти» і Товариство дяківське.

— Недоспільний соляр. П. Струсевиц, коли єму не удалось продавати сіль в трафіках виділу краєвого, став редактором «Діла» а притім і секретарем «Народної ради». Ту колись здавав він справу на загальних зборах з діяльності виділу і своєї і зазначив межі иньшими, що сей виділ був мушений вичеркнути пос. Вахнянина і других членів за те, що они «потоптали і осквернили стяг народний». Який же «стяг» чи прапор має «Народна Рада»? Певно той, який містить ся в її печатаній програмі, т. є. що «Нар. Рада» буде стояти в обороні «самостійности національної руского народу». Як би не стояла при тім прапорі, то значило би одно, що она «потоптала і осквернила свій стяг народний». А чи таке не стало ся з хвилею, коли виділ «Нар. Ради» подав руку неґаторам самостійности національної руского народу, беручись з ними разом до виборів? Сумніву нема, що виділ «Нар. Ради» відступив вже тоді від вивішеного «стягу», потоптав і осквернив єго болотом кацапським. Когож проте треба було в першій лінії виключити з членства «Нар. Ради»? Певно, що т. зв. «консолідаторів», котрих штаб заєдав в виділлі. Соляр наш видко не знає ся навіть на програмі «Нар. Ради», а базикає собі ось так на вітер о карности, достоїнстві і етиці на родній? Чиста іронія!

— Нові стемплі входять в обіг — як ми вже доносили — з початком нового року. В тій справі одержали ми з ц. к. краєвої Дирекції скаргу таке оповіщенє:

Ц. к. міністерство скаргу вводить з днем 1. січня 1898 р. нові стемплєві значки, видані 1898 р. (розпоряджене з дня 19. жовтня 1897, В. з. д. ж. 224). Дотеперішні стемплєві значки ємісії з 1893 року вийдуть цілком з уживання з днем 28. лютого 1898 р. так, що їх ужите по тім речинці буде уважатись неостемплєванєм. Стемплєві значки, що вийшли з уживання, можна буде вимінити на нові в часі від 1. лютого до 31. марца 1898 р. в урядах, що мають їх на складі, або в котрих они продають ся. По 31. марца 1898 стемплєві значки, що вийшли з уживання, ані не будуть вимінювати ся, ані звертати за них грошей. Тих речинців не вільно переступати під ніяким услівєм і на то перед усім звертає ся увагу. Нові стемплі тонкі і прозачні. При уживанню їх треба дуже осторожно з ними обходити ся, о много осторожніше як з дотеперішними, бо можна їх легко ушкодити. Уважати належить на то, щоби блищачу сторону значка стемплєвого при уживанню відвогчити, не повинно ся робити того занадто міцно ані також більшого числа стемплів від разу відвогчувати, а вже зовсім не можна уживати до того грубої губки, бо в той спосіб ушкодить ся їх і не буде можна їх ужити. При наліплюванню

треба уважати, щоби випечатані на них слова і числа знайшли ся у властивім положенню то є, щоби не були перевернені і щоби їх просто відчитати можна. Переховувати можна ті значки лише в місцях, в котрих нема ані занадто горяча (не в близькості міцно оналених печей), ані занадто вогкості. При перехованню більшого числа треба їх уложити в твердін папери пакунковім, о скільки можна хоронячим від вогкості і дуже вигладженім (сатинованім). Папір той від часу до часу належить відмінати. Не можна значків згинати, бо они крихкі і ломлять ся.

Замітна річ, що повисше оголошене підписав віцепрезидент п. Коритовський по руски, що є свого рода новостію і поступом супроти подібних случаїв, де иньші власті видають рускі письма з підписами польськими.

— **Веселе інтермецо.** В раді міській Відня вели ся на днях розправи над бюджетом. По других справах прийшла на порядок денний і справа кладовищ віденських. При тій нагоді забрав слово радник Плятер (ліберал) і домагав ся задля санітарних взглядів, щоби знести кладовища, а небіщиків палити. Річ не нова. Але мимо того повстало межі членами ради певне негодованє на се внесенє. Они стали перебивати Плятера в виводах голосними окликами. Посадник Люеґер відозвав ся тоді: А леж, панове, лишіть в спокою п. Плятера. Як хто хоче спалити себе, то годі єму сего боронити. По Плятері зголосив ся до слова Айґнер. Люеґер запитав его: Айґнер, чи і ти хочеш себе спалити? В салі розляг ся невимушений сміх.

— **Смішна пригода** лучила ся недавно в однім швайцарськім селі. Мали там замкнути до арешту одного звістного волоцюгу і злодія, котрий мав то нещастє, що виходив з в'язниці лише на то, аби по кількох днях назад там вернути. Та вічна вандрівка до арешту видко і єму вже надоїла і він подав радним громади таке предложєне: Замість замикати мене до в'язниці, дайте мені радше средства, щоби я міг виїхати за границю і там вступити до війська. В той спосіб і мені поможете і самі увільните ся від моєї особи. Предложєне подобало ся так дуже радним, що они поручили дійсно одному з своїх товаришів, аби відвіз волоцюгу до Базилєї, граничного швайцарського міста, а звідтам аби вислав его до французької твердині Бельфорту. Так опинив ся волоцюга в Базилєї, але замість поїхати до Бельфорту, обжалував зверхність громаду свого села перед базилейським судом, що она хотіла его примусити до служби у французькім війську. Суд базилейський зробив в наслідок того процес зверхности громадській згаданого швайцарського села і процес той скінчив ся в той спосіб, що зверхність засуджено на 30 днів арешту і на заплаченє карі грошевої по 80 франків від голови.

— **Гроші і слава.** Один видавець штокгольмський звернув ся недавно до голосного писателя норвежского з просьбою о дозвіл виданя всіх его творів в шведськім перекладі. Очевидно — писав — що таке видавництво не може оплатити ся і я беру ся за него лише для слави та маю надію, що Ви, Впов. Пане, не зажадаєте заплати. Писатель відповів як слідує: «Поважний Пане! Жиємо в дивних часах: автори пишуть книжки для грошей, а книгарі видають їх для слави. А тимчасом що діє ся? Коли книжки вийдуть з печатні, роблять книгарі на них гроші, а писателі — а писателі мають славу. З поважанем Х.»

— **Добре розмовив ся.** Хотів наш селянин продавати свого коня, отже обтяв єму хвіст і пішов на ярмарок; але не довело ся єму продати конину. От вертає він до дому долиною і пристав трохи, аж тут надходить Волох, також з кониною, і витає его: «Вина demineata» (Добрий день!) А наш селянин не зрозумів і відповідає: «Добре, то мініймо ся з конями». — Волох питає: «Аі fost acolo?» (чи був ти там на торзі?), а наш селянин каже: «Та то нічо, що не ма хвоста; він мав, але я обтяв».

— **Що то капітал оборотовий в господарстві?** У нас кажуть, що жида мудрі, бо уміють з крейцара два зробити. Як же знайде ся такий чоловік межі нашими людьми, то не кажуть, що він мудрий, але що чортяк сидить (звістно, він мусить бути дуже маленький, щоби вліз ся в гріш), а той притягає єму другі гроші. А то ось в чім мудрість жида і який той «инклез», що притягає гроші: штука орудувати добре оборотним капіталом. У жида є вже крейцар капіталом; але він его не держить, лиш зараз обертає ним, робить з него капітал оборотовий: купує хоч би дві пачки лихих сирників, та старає ся їх продати по крейцару. От і зараз крейцар оборотового капіталу приробить єму крейцар доходу. То само повинно бути і в господарстві.

Ба, — скаже може не один господар — а як нема капіталу, то чим обертати. Та ні, у кожного господаря, хоч би він був і найбідніший, скоро він лиш господар, є і капітал оборотовий; лиш біда ось в чім: раз не один господар не знає того, в чім той его капітал оборотовий, а відтак і не вмів ним обертати. В господарстві ось який капітал оборотовий: всі запаси господарєкі (зерно на насінє, обірник, материял будівельний), запаси для домашнього ужитку, запаси призначені на продаж, а наконєць і готовий гріш. Капітал оборотовий найважнійший в господарстві, а всі иньші капітали, вложені в господарство, не значать нічого без оборотового капіталу. Аж тоді, коли є і капітал оборотовий, мають і они значінє, бо приносять дохід. Що н. пр. кому з того, що він прикупить ґрунту, як не має чим его обробити і засїяти? Отже першою і найважнійшою річю в господарстві є, щоби придбати собі як найбільше капіталу оборотового. Коли его буде за багато, то нічого не вадить; але коли его за мало, то вже біда, бо тоді вже починає господарство упадати. Кождий господар, коли хоче добре господарити, мусить о то старати ся, щоби мав капітал оборотовий, а відтак, щоби ним добре і розумно обертав. Практика показала, що господарство аж тоді оплачує ся, коли з цього того капіталу, який оно представляє, находить ся що найменше сорок процент в обороті. Чис господарство представляє вартість на примір 1000 зр., той повинен мати бодай 400 зр. в обороті, значить ся, всі его запаси повинні представляти вартість 400 зр. Але в тім іменно і трудність, щоби в так маленькім господарстві довести до так розмірно великого капіталу оборотового. Щоби же то можна зробити, треба шукати всіляких способів, треба все уміти використати і ужити на оборотовий капітал. Не досить н. пр. завести собі широку господарку, але треба хоч би й в малій господарці сягати глибоше, добувати доходи, з чого лиш дасть ся. Найважнійша річ і на то іменно звертаємо тут увагу, щоби не зятягати довгу, скоро не може ся ужити его на оборотовий капітал. Коли хто обертає позиченим капіталом, орудує ним на кредит в тій цілі, щоби не лиш міг довг сплатити, але щоби на позичених грошах щось заробив. Так само але робить і той, хто готові гроші держить без ужитку в скрині; робить сам собі шкоду, бо зменьшає свій капітал оборотовий.

— **Чотири убийства.** Франц Дамозо бурмістр місточка Руїлі-Сен-Льон у Франції, 76-літний старець, допустив ся чотирох убийств, а то з причини, що его зять Кордіє хотів его примусити до продажня землі, щоби відобрати посаж на матері жінки. Дамозо скупував ціле житє землю і любив єї, як скупий золото. Коли зять зажадав в дорозі судовій продажи фільварку, загрозив єму Дамозо, що убає его. Кордіє не багато собі робив з того і старав ся, щоби ліцитація відбула ся як найскорше. Вкінці надійшов день ліцитації. Рано з'явив ся Дамозо в мешканю Кордієра і не кажучи слова, виймив револьвер та стрілив зятєви просто в серце. Той упав трупом на місці. Відтак застрелив Дамозо свою доньку і внука. Отець Кордієра хотів здержати божевільного але й сам одержав тяжку рану. По тім страшнім злочині Дамозо сховав ся до stodoli і звідтам уоружений двома револьверами грозив кождому смертю. Вкінці утомлений голодом вийшов на подвірє і там его арештовано. Дамозо був в місточку 24 літ бурмістром і его загально поважано.

— **Новітня магія.** До найдивачнійших явищ французького декадентизму fin de siecle належить ориґінальна личність писателя Йосифа Пелєдан, уродженого 1858 р. в Ліоні. Дивак сей єзвісний під іменем «Sar Peladan» або «Sar Merodach». Зразу добивав ся він лаврів яко писатель, але коли тут не удало ся єму осягнути сподіваних результатів, перекинув ся на поле містицизму, спиритизму і окультизму і старав ся оснувати неокатолицизм в дусі «диявольского» поета Barbey d'Aureville. Як кожда нарвана голова, так і Пелєрдан найшов своїх прихильників і обожателів. Часами характеризував ся як Мефістофель і ходив в чорнім, аксамітнім одягу, коротких споднях і шовкових пончохах; ясна червона краватка окривала его груди. Тепер велить звати ся «Sar» і представляє себе за одного з потомків халдейських князів. Волосє і бороду казав собі «Sar» уфризувати після взірця асирійських князівських голов, находячих ся в люврськім музею і так малює ся для своїх обожателів. Коли перед двома літами оженив ся з багатю вдовою, перервав він церемонію весільну і наложив маєстатично, як Наполеон на звиснім образі Давіда, свій жені діамантами виложений диядем на голову. Найновішими

часами оснував Пелєрдан секту штук під іменем «братство рожанця», котре рік річно під его проводом уряджує виставу символічних і містичних діл штуки, переважно образів, на «площі мира». До братства сего належать визначні артисти, а вистави сего братства відіграють поміалу ролю в житю артистів в Парижі. Певну повагу придбав собі «Sar» також яко писатель і треба признати єму, що має поетичний дар. Твори его містять чудну сумішку змісловости, мудрования Фавста, і символіку якихсь заворожувань і чародійних казок, чим найновіший французький декадентизм залюбки послуґує ся.

— **Дивна папуга** появила ся — очевидно не у нас в Европі, а в Америці, славній в газетних оповіданях з того, що там діють ся нераз найчудніші річи. Отже про ту папугу таке пишуть: По всіх містах Европи їздить якийсь Рідлей зі своєю папугою «Джекон» і заробляє річно по 6000 зр. Ту папугу хотів иньший Американець купити за 18.000 зр., але Рідлей не згодив ся, бо папуга та справді велика рідкість. Говорить она в трех мовах і 10 диялектах. Коли хто заговорить в якій мові, папуга сейчас відповідає в тій самій мові і ніколи не уживає непевного речєня. А коли до неї заговорить хто в незнайній їй мові, то папуга дивить ся на того чоловіка здивовано і лише махає головою. — З тою папугою мабуть така сама правда як з тим нещасним оселедцем, що утопив ся у воді.

— **Пожар бараку.** Вчєра в полудне повстав огонь в бараку робітників з камінолomu на горі «Пісковій» у Львові. Барак находить ся на ґрунтах заведеня для невилічлимих під патронатом св. Йосифа, положених коло Кайзервальду. Огонь повстав з середини. Коли огнева сторожа прибула, обняла полумінє вже дах. Акція ратункова ограничила ся лиш на заливаню водою огня, щоби уратувати зруб будинку. І се удало ся.

Телеґрами.

Відень, 1 січня. Збори мужів довіря чєських Німців, заповіджені на 3 січня до Літомериць в цілі, щоби нарадити ся над питанєм, чи послі німецькі мають забавити ся в абстинєнцію в соїмі, відложено на 10. січня по причині, що проводирі поїдуть до Відня на конференцію з бар. Гавчом.

Відень, 1. січня. Гр. Лятур вислухав гадки анкети, зібраної на днях 28. і 29. грудня у Відні, щоби нарадитись над реформою шкіль реальных. Анкета заявила ся за обмеженєм математики, рисунків і наук природописних, а за розширенєм науки язиків і реліґії.

Відень, 1. січня. Міністерство фінансів відновило з австро-угореким банком провізорично его привілеґію на 1 рік.

Відень, 1. січня. Militaer-Verordnungsblatt оголошує численні іменованя в резерві. В піхоті іменовано 1.348 офіцирів, 179 в кінноті, 158 при артилерії польній, 54 при кріпостній 13 в відділах санітарних, а 153 в трєві. Рівнож іменовано численних кадетів.

Прага, 1 січня. Prager Abendblatt думає, що Новий рік заповідає ся лучше, як минувший. Пристрасти укладають ся. Здає ся, що відносини політичні уложать ся лучше. Всі бажають мира.

Марсилья, 1. січня. Цісарєва Елисавета почне свою подорож вздовж побережний Середземного моря на кораблі Мірамєре.

Букарєшт, 1. січня. Сенат прийняв 78 голосами проти 2 продовженя договору торговельного з Болгарією.

Пешт, 31. грудня. Дневник урядовий оповіщує розпорядженє цісарське, котрим квота на спільні видатки державні означує ся на 1898 р. в висоті давнійшій, а притім і санкцію ухвал делеґації угорської.

Відень, 1. січня. Для залагодженя відносин парламентарних, навязав бар. Гавч нові (котрі з черги?) переговори з Німцями чєскими і запросив до себе на конференцію до Відня, на день 3. січня, проводирів їх: Шлезінґєра, Ліппєрта (віцемаршалка сойму чєского) Шікєра і Функєго. Запрошені прийняли зазив.

Головний склад в аптіці

161 106—?

Львовянка

найлучше гіґієнічне мило о 4 запахах:

піжма, бзу, конвалії і фіолків.

11

Ціна 35 кр.

Жигм. Рукєра

під „Срібним орлом“ у Львові.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на
КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4¹/₂% на рік.

К о ж д а християньска родина

повинна замовити собі і купити як най-
скорше постронний нами величавий
домовий вівтар,

**св. капличку з механічною
музикою,**

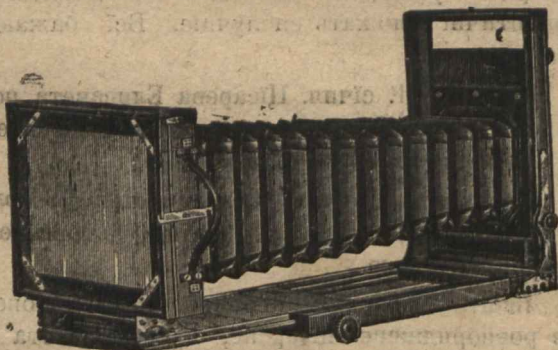
котру лиш задля великого складу від-
ступаємо за ціну до половини знижену,
лише за 10 зр. Ті св. каплички з му-
зикою є чаруючою хорошою окрасою для
кожного мешканця, кожної канцелярії,
кожної школи і т. д. і надають ся та-
кож знаменито на величаві подарунки.
Ми виробляємо ось такі 3 пієси: 1) Хри-
стос на хресті, 2) Марія з Лорд і 3) Пресв.
Родина. Фігури представлені плястично
на порцеляні і глинні і украшені вели-
чаво; опіклене з задивляючою хорошою
малюнком представляє в готичнім або маврійським стилі вівтар і зображає
ріжних святих; обрмоване брунатне або золоте в стилі бароко а середина
вложена прехорошою тапетною або шовком. Величина є ⁵⁰/₆₇ см.
глубокість скринки 8 см. Музика грає по кождім накрученню 2 дуже
гарні церковні пієси і повтаряє їх 7 разів. Каплички або домові вів-
тари є прехороші і ніхто не повинен жалувати малого видатку,
щоби справити собі і своїм потомкам на вічну пам'ятку сей сен-
сацийно-величавий предмет, бо так дешево не прийде ся до такої
гарної річи.

Висилає ся лише залізницею за надіслану наперед готівку
або за післяплатою прямо через фабрику, 136 17—20

Gebrüder Apfel, Wien I. Fleischmarkt 62.

Перший християньський

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії
і для П. аматорів
порукає низше цін у всіх фір-
мах краєвих і заграничних.
Апарати від 6—250 зр. на
складі. — Висилка на про-
вінцію відворотною поч-
тою виконує ся. — Найбіль-
ший і найдешевший склад
всїляких приборів до фо-
тографії. На жадане ви-
позичає ся апарати до ве-
лико- 24:30 (за винагородою 2% вартости апарату) з об'єктивами
Voigtländer'a, Steinheil'a, Göerz'a і т. д.

Едмунд Бродковський

Львів, ул. Баторого 22. 131 35—140

АНТІН ПІЗУНЬСКИЙ

Львів, Академічна 12.

Богато заосмотрений
на кождий
сезон

Магазин конфекції дамскої

порукає за всігди
наймоднійші Сукні до
проходу, Коєстюми ранні, Матини
Шляфроки, Пенюари, Блюзки, Сорочки,
Гальки з наймоднійших материялів,
дешевше ніж деінде. 151 30—47

Видає й відповідає за редакцію: Стефан Кульчицкий.

Рудольф Ачкевич

швець,

у Львові, уліця Сикстуска ч. 23. (стара почта)

порукає готову обув свого виробу, переважно для духовень-
ства і ПП. військових — приймає також замовлення всілякого
рода так місцеві як і з провінції.

На міру вистане старий оказ.

201 6—52

„ДНѢСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВІ

в домі «Просвіти» Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне припоручене Всч. Духовенству
всім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординариати всіх трьох Епархій,
обезпечає будинки, худобу, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі,
сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідує ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заклю-
чені з першими Товариствами контрасекураційними подають „Днѣстрови“
можність обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси «Днѣстра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Днѣстеръ“ після всіх можливих
комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найко-
ристнійші услівя і видає поліси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Днѣстеръ“ стоваришенє зарєєстрованє
з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третїх лиць виладки
до опроцентованя по 5%. Гарантія цілковита. Удїли по 50 корон. Позички
удїляють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за пору-
кою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошенє о удїленє агенції в місцевостях де „Днѣстеръ“ не є засту-
плений, приймають ся. (69—?)

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупнї:

Свѣтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах а то Самородне почавши від 70 зр.
за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кїл. посидках почт. в цїні
по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко
ВИНО в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —
Інші товари по уміренїх цїнах. 72—?

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з уліці Трибунальскої
ч. 1. на ул. Лукасіньского ч. 4. (пло-
ща Каструм), філія ул. Театральна 16

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі знаряди по-
чавши від найбогатших до найскром-
нійших. Цїлі урядженя для покоїв
до спаня, сальонів, їдалень і др. —
Меблі орїхові, ольхові, чорні, також
велїзні і гнуті, зеркала і т. д.

Цїни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 4—52 ул. Лукасіньского, ч. 4.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьський)

у Львові, ул. Крута ч. 7.

виконує мужєску, дам-
ску і діточу обув, та-
кож чоботи з холя-
вами для духовень-
ства по як найпри-
ступнійших цїнах.

Рівнож приймає репарації кальо-
шів. — З провінції вистане ста-
рий оказ на міру. 136 31—140

1000

туток цигаретових за
1 зр. порукає фабри-
ка туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, уліця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 туток ра-
зом опакowane і відсилка франс.

Т. А. КАЛІЧЕК.

Робітня

убрань жіночих

у Львові, Ринок ч. 25.,

(І. поверх)

приймає всілякі замовлення і виготовляє їх з гу-
сдом і елеганцією після найсвѣжіїших журналів.

З друкарні В. А. Шийковского.